

DOVALOVSKÉ MOSTY

Občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Liptovský Hrádok – Dovalovo

Ročník 17

Apríl 2021

číslo 1

Pastiersky list

Zboru biskupov ECAV k Veľkej noci 2021.

Drahí, sestry a bratia, vážené cirkevné zbory, srdečne vás pozdravujeme pri príležitosti sviatkov Veľkej noci v roku 2021! Prežili sme zvláštnu pôstnu dobu. Pre mnohých mala znaky osobnej kalvárie. Bolo v nej omnoho viac ticha, samoty a odriekania ako predtým. Mnohí už cítia únavu z koronakrízy a z uzamknutia. Sme znepokojení počtami nakazených a umierajúcich. Medzi zosnulými sú žiaľ aj naši duchovní pastieri, neordinovaní služobníci či verní členovia cirkevných zborov. Pozostalým rodinám a cirkevným zborom vyjadrujeme úprimnú sústrasť. S vďačnosťou voči Bohu spomíname na zosnulých. Lúto je nám ale vôbec každého, kto zomrel na následky onemocnenia vírusom covid – 19. A ďakujeme Bohu za každého uzdraveného. Náš život nadobudol viditeľne inú podobu. Mnohí stratili finančné a sociálne istoty. Okrem mnohých pekných vecí a príkladov vzájomnej pomoci sa vyplavilo aj mnoho odcudzenia, prázdnoty a agresivity. Všetko je ešte sprevádzané politickou krízou. Na tomto pozadí prežívame túžbu normálne žiť, bojíme sa ochorenia, smrti, staráme sa o školákov či seniorov. Túžime byť opäť spolu v zhromaždeniach cirkvi, dovtedy sme vďační za duchovný pokrm cez tlač, médiá a internet. Vo viere sme povolaní k tomu, aby sme svoje osobné i spoločné kalvárie niesli v závislosti od Boha. Vyznávame, že okolnosťami zaskočení a nereagujeme správne. Nie je to dobré svedectvo svet. Kedy, ak nie v zložitých časoch, má viera dávať správnu orientáciu, ukazovať svoju silu a ovocie? Apoštol Peter sa prihovárал svojej cirkvi v zložitej situácii: „Milovaní, nedivte sa ohňu súženia, ktorý vás prišiel skúšať, akoby sa vám prihodilo niečo nezvyčajné. Ale nakoľko sa podieľate na Kristových utrpeniach, radujte sa, aby ste sa s plesaním radovali aj pri zjavení Jeho slávy“ (1. list Petra 4, 12 – 14). Kresťanov jeho doby

prekvapilo, že do ich života vstúpilo utrpenie v podobe prenasledovania. Podoby ľudských kalvárií bývajú rozličné. Petrove slová pomáhajú akékoľvek utrpenie začleniť do súvislosti viery a uniesť ho. Počujme Petrovu kázeň a prijmime ju ako povzbudenie na ďalšiu cestu! Peter najprv obracia náš pohľad na Ježišov kríž. Hovorí: „Podieľate sa na Kristových utrpeniach“. Utrpenie je premietaním kríža Ježiša Krista do nášho života. Zároveň sa utrpenie môže prekvapivo zmeniť na priestor, kde prežívame stretnutie a spojenie s Pánom. Potom Peter obracia náš pohľad na Ježiša vzkrieseného. Hovorí: „Budete sa radovať aj pri zjavení Jeho slávy“. Opisuje nepredstaviteľný moment, v ktorom bude celému stvoreniu odkrytá sláva vzkrieseného Krista. Tí, ktorí Mu vierou patria, budú s Ním. Aká úžasná nádej! Neprináša však útek zo sveta. Stále zostávame v prítomnosti. Vierou však vidíme za všetky ťažké a skľučujúce veci. Vidíme vzkrieseného Pána, Jeho absolútnu moc a lásku. Jemu patríme! To je najrozhodujúcejší moment našej existencie. To je silou preniesť utrpenie a kráčať ďalej. Bratia a sestry, nič z toho, čo sa deje, nemá nad nami rozhodujúce slovo. Má ho Pán Ježiš

Kristus; za nás trpiaci a pre nás vzkriesený. Toto je najdôležitejšie. S týmto znášame osobný kríž, nespokojnosť, nedostatky, zlé položenia a smútky. S týmto sme slobodní k láske, k službe, k obetavosti. S týmto sa stávame soľou a svetlom. Vďaka tomu neustávame v modlitbách či v pôste; nie len za seba a svoje rodiny, ale za všetkých. Všetkým žehnáme. Sme trpezliví a pokorní, prinášame povzbudenie a úsmev. Opakujeme: Nie z vlastných síl, ale „z podieľania sa na Kristovi trpiacom a vzkriesenom“. On mení lockdown – uzamknutie, na otvorenie sa životu, ktorý je žitý z väzby na Jeho kríž a na Jeho slávne vzkriesenie. V plnosti Vám i Vaším cirkevným zborom taký život želáme a vyprosujeme! Tešíme sa s Vami z veľkonočných sviatkov. Srdečne pozdravujeme každého brata a sestru, bohumilé cirkevné zbory. Mnohé plány, ktoré mali posunúť naše spoločenstvá dopredu, pohltila korona. Dnes je pred každým z nás predovšetkým jedna úloha: Obstať v tomto čase skúšky ako ľudia, ktorí žijú z Krista ukrižovaného a vzkrieseného.... Milovaní, nech je s Vami náš Pán! Jemu nech je vzdávaná naša úcta, vďaka, česť a chvála!

Milovaní, nech je s Vami náš Pán! Jemu nech je vzdávaná naša úcta, vďaka, česť a chvála!

Vaši v Pánovi,

Peter Mihoč – biskup VDECAV

Ivan Elko – generálny biskup ECAV

Ján Hroboň – biskup ZD ECAV

Ako dlho ešte?

Pýtam sa ja, pýtajú sa mnohí z nás. Radi by sme poznali odpoveď. Pomyslený „pandemický“ šprint, ktorý mal trvať niekoľko týždňov, maximálne niekoľko mesiacov, sa zdá, premenil na maratón, ktorého koniec je v nedohľadne. Nedohľadne? Určite nie. Všetko má svoj začiatok a svoj koniec. Aj toto bude mať svoj koniec. Nepríde razom. Už teraz je však isté, že to, čo bolo, nadobro poznačí to, čo bude. Tak to jednoducho býva. Sme formovaní/deformovaní situáciami a okolnosťami, v ktorých sa nachádzame. Niekedy viac, inokedy zase menej. „Straty“ a „nálezy“ sa v rozličnej miere a podobe podpíšu na životoch nás samých, spoločnstiev aj spoločnosti. To, v čom sme sa ocitli, o nás už mnohé prezradilo. Nie sme nedotknuteľní, nemenní, stáli. Sme premenní, pominuteľní. Sám plynúci čas to o nás prezrádza. Šalamún, múdrosťou obdarovaný človek to vyjadruje slovami: „Predĺžované očakávanie spôsobuje v srdci bôľ, ale splnená túžba je stromom života“ (Prisl 13, 12). Slovami Šalamúna značnú časť očakávania (aspoň verím) a žiaľu máme za sebou. Mal by „prísť“ či postupne „prichádzať“ na rad spomenutý strom života? A aké ovocie prinesie? Také, z ktorého nám stúpnu zuby, alebo také, ktoré bude mať lahodnú chuť? Viem, nedá sa to porovnávať, ale akosi mi naša situácia vykazuje podobnosti s tou, ktorú prežili učeníci v tom pomyslenom tichom/veľkom týždni (ako ho dnes nazývame), keď sa udial po prvýkrát. Ježišove správy o tom, že musí trpieť, boli brané učeníkmi s nadhľadom možno podobne ako nami to, že kdesi v Číne prepukla pandémia. Zrazu to prišlo nečakane a prekvapujúco. Učeníkom bolo vzaté to najvzácnejšie tak ako mnohým v nedávnej minulosti. Ich Pán zomiera nespravodlivo obvinený potupne na kríži. Nič na tom nemôžu zmeniť. Ich život chtiac či nechtiac pokračuje ďalej. Vedia však, že sa musia pozviechať. Kde vziať na to silu? Uzatvorení zo strachu pred tými, ktorí im mohli vziať aj to posledné, čo mali – ich vlastné životy, nepremýšľajú o svojej budúcnosti pozitívne. Nič však nenaznačuje, že by mali prísť lepšie časy. No oni prídu. Postupne, najprv cez svedectvo Márie, ktorej neuverili, neskôr cez svedectvo dvoch učeníkov, ktorí Krista stretnú na ceste do Emauz. Svetlo ich svedectva nie je natoľko silné, aby ich

presvedčilo. Podobne ako mnohokrát potom, keď svedectvo ľudí v živote, ktorých nastali lepšie časy v dôsledku „osobného“ stretnutia so vzkrieseným Kristom. Tieto opakujúce scenáre sú len zábleskami svetla, no veľmi dôležitými. No to kľúčové sa odohráva vtedy, keď prichádza On – Pán – život. Spoznajú ho aj bez toho, aby vložili svoje ruky do jeho rán. Spoznajú ho tak ako nikdy pred tým v celej jeho kráse a sláve. A v tom momente majú nakročené k novej budúcnosti – tej najlepšej, aká môže byť. Kristus ju svojím novým životom otvára. Ten život sa im otvára po tom, ako seba samého z lásky k nim vydá na smrť, ktorej význam spočíva v tom, že svojím životom platí výkupné Bohu za dlh ľudského hriechu. Kto vie či tomu, čo tak krásne apoštol Pavol vo svojich listoch vyjadruje, v danom memento rozumejú. Možno ani nie, no časom porozumejú. Zvlášť vtedy, keď na nich Boh zošle Ducha svätého, ktorý im bude pomocníkom a pripomenie im všetko, čo im Ježiš hovoril – čomu ich učil. Tento Kristus odvtedy neustále ako živý vstupuje do životov ľudí naprieč dejinami a otvára im dvere do novej – najlepšej budúcnosti. Otvoril ich aj tebe, ktorý si cez ne už pomyslene prešiel, aj dnes ti to nanovo pripomína, aby si v tom, čo robil a kým Kristus je, prijal od neho silu k viere, láske a nádeji. Otvoril ich však aj tebe, ktorý si možno nimi ešte nevstúpil – možno pred nimi stojíš a váhaš, si plný otázok, aké to bude a čo to prinesie, či to všetko je vôbec pravda. Keď však ten moment nadíde a ty vnímaš, že nastal ten kľúčový moment, tak je potrebné to skúsiť. Na začiatku nemusíš a ani nebudeš všetkému rozumieť no to, čo v tebe Boh začne, bude rozvíjať, prehľbovať každým dňom viac a viac. Sami učeníci to zažili, keď sa vydali cestou poslušnosti

a dôvery. V dôvere vo vzkrieseného a živého Pána Ježiša Krista má každý nakročené k tej najlepšej budúcnosti. Nie koniec pandémie, uzdravenie z choroby, koniec vojny či nástup novej vlády je tým bodom zmeny. Ten bod zmeny sa nachádza vo vnútri každého z nás, v hĺbke nášho bytia, kde vzkriesený a živý vstupuje a zvestuje nám: „Pokoj vám.“ S dôverou počujme tieto Jeho slová a nechajme sa viesť Jeho Duchom k lepšej budúcnosti. Nielen tej, ktorá sa nám zvestuje Kristovým víťazstvom v podobe života s Ním vo večnosti, ale aj tej do toho času. Lebo Boh, ktorý vzkriesil svojho syna, nešetří svoje dobro a požehnanie len pre večnosť, ale z nej v štedrej miere udeľuje tu a teraz. Život učeníkov neskončil po tom, ako stretli Vzkrieseného. Pokračoval ďalej za rôznych priaznivých aj nepriaznivých okolností. Čakalo ich mnoho práce, v ktorej vynaložili nemálo úsilia, koncom ktorého bola ich smrť pre vieru v Život. Stálo im to za to? Zaiste, ale to chápe iba ten, kto obdržal život vyššej kvality, život, ktorého meno znie Pán Ježiš Kristus.

Po tom všetkom sa pýtam, či má opodstatnenie fixovať svoj život na moment, keď to príde a my sa vrátíme do života. A prichádzam na to, že nie. Nestrácajme vzácny a drahocenný čas čakaním na niečo, čo by malo prísť, ale na ceste k tomu otvárajme svoje životy pre skutočný Život. Otvárajme sa Kristovi a s ním životu, ktorý má dobrú perspektívu, ktorou je víťazstvo života nad smrťou už tu a teraz. Dnes, zajtra, o rok, počas či mimo pandémie.

*Daniel Hanko –
váš br. farár*

Utrpenie v Starej zmluve

Otázka pôvodu či zmyslu utrpenia je aktuálna v každej dobe svetových dejín ľudstva. Dnes máme pre utrpenie rôzne kategórie a pracujeme s ním ako so samostatnou jednotkou. Biblia nám ukazuje popis situácie trpiaceho človeka so všetkými prejavmi ako súčasť ľudského prirodzeného aj náboženského života. Jazyk starej zmluvy hebrejčina nemá súhrnný pojem pre utrpenie. Ono býva často zmieňované ako protiklad nejakej situácie alebo v súvislosti s určitými okolnosťami v ľudskom živote. Preto pri skúmaní tohoto javu je nutné urobiť aspoň stručný rozbor biblických pojmov.

Hneď na prvých stránkach Prvej knihy Mojžišovej sa stretávame s trápením a námahou. Po páde do hriechu vstupuje utrpenie človeka ako ťažoba (1M 3, 16) a námaha (1M 3, 17). V pôvodnom hebrejskom znení je v obidvoch prípadoch použité slovo *acav*. Koreň tohto slova 'c-b v jeho slovesnej forme vyjadruje stav fyzickej alebo emocionálnej núdze. Utrpením vyjadreným termínom *acav* môžu trpieť ľudia aj Pán Boh. Opozitum tohto slova býva často radosť – *simcha*, spokojnosť – *šalom* a požehnanie – *beracha*. Môže sa tiež vyskytovať ako synonymum slov *avad*, *amal*, jaga-a. Významovo podobný koreň *amal*, ktorý často používajú mladší proroci ako Izaiáš a Jeremiáš či kniha Jób, vyjadruje duševné trápenie a strádanie. Termín *jaga-a* znamená námahu a únavu, teda skôr fyzickú stránku utrpenia. Dôležitý výskyt tohto slova

nachádzame v najznámejšej z Izaiášových piesni o trpiacom služobníkovi (Iz 53, 4).

Utrpenie, popisované na stránkach viacerých predkristovských spisov Biblie, často vedie k hlbšiemu poznaniu Boha. Tak môžeme nazerať na Abrahámovu skúšku viery, keď má obetovať svojho syna Izáka, či príbeh Jozefovho utrpenia v Egypte, ktoré ukazuje, že Pán boh môže aj zlo zmeniť na dobro. Z utrpenia Izraelcov v egyptskom otroctve ich vyslobodí Boh, ktorý si utrpením formuje svoj ľud. V úzkosti a strachu Božieho ľudu na púšti sa ukazuje Božia moc. V príbehoch biblických sudcov je častým javom, ako utrpenie ľudu vedie k pokániu a poznaniu Hospodina. Proroci cez utrpenie ľudu ukazujú poznanie a vyznanie viny pred Bohom. Tak utrpenie často vedie k úpenlivému vzývaniu Boha.

Utrpenie je často opísané ako východisková pozícia k hľadaniu pomoci u Boha. Tu môžeme spomenúť trápenie neplodnej Anny na začiatku 1. knihy Samuelovej, ktorá je vo svojej modlitbe zbavená trápenia, či kráľa Chizkiáša, ktorý sa na smrteľnej posteli modlí k Bohu a získa ešte 15 rokov života. Tu môžu byť poučné príbehy Eliáša a Elízea, ktorí v núdzovej situácii obracajú pozornosť k Hospodinovi a bývajú vypočutí.

Písmo sa tiež vypradáva s otázkou utrpenia spravodlivého. Táto otázka sa odкрýva najmä v knihe Jób či v piesňach o trpiacom Hospodinovom služobníkovi u proroka Izaiáša. Tu vystupuje do popredia

nielen utrpenie zo strany ľudí, ale predovšetkým dôvera v Boha, ktorý je útechou v utrpení. Z toho dôvodu sa ani trpiacemu spravodlivému nemôže prihodiť nič zlého. Nevinný Boží trpiaci služobník berie na seba utrpenie za iných, ale dôverujúc Hospodinovi, dočká sa povýšenia. Tak svojím zástupným utrpením poodhaľuje tajomstvo zmyslu utrpenia, ktoré je dôvodom ospravedlnenia mnohých, keďže svojím utrpením niesol ich hriechy. Tu sa na pozadí reflexie utrpenia Izraela počas babylonského zajatia zrači kontrast utrpenia bezúhonného s utrpením ako trestom za hriech.

Nakoniec v období bojov a zápasov o samostatnosť a autonómiu židovského náboženstva v konflikte so svetovými ríšami sa rodí aj myšlienka utrpenia ako sebaobete prinášanej v boji o vernosť Hospodinovi. Tak je utrpenie verných Božích bojovníkov opísané v gréckej vrstve predkristovských spisov najmä v knihách Makabejských.

Začiatok biblie nám ako príčinu utrpenia ukazuje ľudský hriech. V ďalších spisoch sa stretávame s vývojom reflexie utrpenia v jeho rôznych formách prežívania, aj keď pôvodné porozumenie nestráca svoju platnosť. Vo všetkých predkristovských spisoch sa však stretáme s poukazom na Boží súcit, ktorý vnáša do ľudského utrpenia nádej. Táto predkristovská nádej Božieho súcitu vrcholí v apoštolskom svedectve Božej solidarity s človekom, keď sám v Boh Kristovi do nášho utrpenia zostúpil.

Ján Šípka – zb. farár, CZ Smrečany

Ježiš Kristus vstal z mŕtvych

Text: Jon 2, 1 – 11

„Hospodin nastrojil veľkú rybu, aby pohltila Jonáša; Jonáš bol v jej vnútri tri dni a tri noci. I modlil sa zvnútra ryby k Hospodinovi, svojmu Bohu: Na Hospodina volal som zo svojho súženia a On ma vyslyšal. Z útrob podsvetia som kričal, vypočul si môj hlas. Uvrhol si ma do hlbiny uprostred mora a obklúčil ma prúd, všetky tvoje príboje a vlny cezo mňa sa prevalili. A ja som povedal: Zahnaný som spreď Tvojich očí, ako ešte pohliadnem na Tvoj svätý chrám? Obklúčili ma vody až po hrdlo, hlbina ma obkolesila, chaluha mi ovinula hlavu. Zostúpil som do zeme až k základom vrchov, jej závary sa zavreli za mnou na veky. Ty si však vytiahol život môj z jamy, Hospodine, Bože môj. Keď prahla duša vo mne, na Hospodina som sa rozpomenul, a moja modlitba prenikla k Tebe, do Tvojho svätého chrámu. Tí, čo sa pridŕžajú ničomných bôžikov, opúšťajú svoj prameň milosti. Ale ja s hlasnou vďakou budem Ti obetovať a splním, čo som sľúbil. U Hospodina je vyslobodenie. I rozkázal Hospodin rybe, a tá vyvrátila Jonáša na suchú zem.“

Ako prichádza po noci deň, po tme svetlo, po smrti život, po smútku radosť, tak po Veľkom piatku prišlo veľkonočné ráno. Na kríži zomrel a potom mal byť natrvalo pochovaný Boží Syn Ježiš Kristus a spolu s Ním aj Božia pravda a Božia láska. Vzkriesením však bola ríša smrti prekonaná. Zdanlivo bezmocný Kristus sa stal veľmocou, ktorá po stáročia nebola nikým a ničím zdolaná. Veľkonočné víťazstvo potvrdzuje triumf Božieho Syna nad ľudskou zlobou.

Už samotné umieranie a smrteľný zápas bol neobvyklým. To si povšimol aj pohanský stotník, ktorý poznamenal, že iste bol tento človek spravodlivý. Pán Ježiš svojou smrťou tak potvrdil pravdivosť vlastných slov: „Nikto nemôže väčšmi milovať, ako keď život položí za svojich priateľov.“ (J 15, 13) Význam Kristovej smrti zdôraznil aj francúzsky osvietený filozof Jean Jacques Rousseau, ktorý povedal: „Ak Sokrates umrel ako mudrc, Kristus ako Boh.“ Dokonca voľnomyšlienkar Voltaire poznamenal: „Nemožno zmazať Kristov kríž.“

Kristus nás svojou obeťou vykúpil a vzkriesením pripútal k večnému životu. Toto víťazstvo si môžeme a máme privlastniť vierou. Francúzsky profesor Muretus bol počas hroznej Bartolomejskej noci z 23. na 24. augusta 1572, keď bolo zabitých niekoľkotisíc evanjelikov, ranený a dostal sa do nemocnice. Konzílium lekárov nad jeho lôžkom sa vyjadrilo takto: „Urobme pokus s týmto bezcenným stvorením.“ Muretus to počul a reagoval na to slovami: „Niet bezcenného stvorenia, za mňa umrel i z mŕtvych vstal Kristus.“ Tohto si máme byť vedomí všetci do jedného. Vzkriesený Kristus sa nám predstavuje: „Ja som vzkriesenie a život – kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie, a nik

neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa.“ (J 11, 25n)

Pašiové udalosti končia požiadavkou veľkňazov a farizejov, aby dal Pilát strážiť Ježišov hrob do tretieho dňa, „aby azda neprišli v noci Jeho učeníci, neukradli Ho a nepovedali ľudu: Vstal z mŕtvych. A bude posledný blud horší, ako prvý“. A tak veľkňazi a farizeji odchádzajú k hrobu, aby ho zabezpečili. „Zapečatili kameň a postavili stráž.“

Z pohľadu evanjeliových správ, ktoré svedčia o udalostiach, ktoré nasledovali potom, sú tak trochu úsmevné. Akoby Pilátove stráže mali zabrániť, či dokonca zmať Boží plán. Ani keby dal Pilát veľkňazom a farizejom k dispozícii celé svoje vojsko, nemohli by nijako ovplyvniť Božie rozhodnutie dokončiť dejiny spásy vzkriesením svojho Syna Ježiša Krista. Hospodin Boh je mocnejší než čokoľvek, čo si dokáže človek vo svojej mysli predstaviť. Je ďaleko mocnejší

než akékoľvek stvorenie na tejto zemi, mocnejší než živly tohto sveta, mocnejší než tá najzákernejšia choroba a vzkriesením svojho Syna porazil smrť a dokázal tak absolútnu prevahu nad jej mocou. Lebo Boh, ktorý je Stvoriteľom všetkého, je i Pánom všetkého.

A presne o takomto Bohu, ktorý má všetko – celý svet i nás, pevne pod kontrolou, podáva svedectvo kniha proroka Jonáša. Je to malá kniha o veľkom Bohu. Malá kniha, ktorá obsahuje veľkú tému, ktorou je veľký Boh. To On je hlavný hrdina tejto knihy.

V dnešnom svätom kázňovom texte z knihy Jonášovej je ukrytá nádherná symbolika, nádherný predobraz Ježiša Krista a Jeho slávneho vzkriesenia „v prvý deň po sobote“ (Mk 16, 2a), ako sme to dnes počuli zo správy Markovho evanjelia. Teda po troch dňoch Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Keď Jonáša pohltila veľká ryba, bol v jej útrobach tri dni a tri noci a po ich uplynutí vyvrátila Jonáša veľká ryba na suchú zem.

Bratia a sestry, mohli by sme polemizovať, či je alebo nie je možné, aby Jonáš prežil v útrobach veľkej ryby čo i len jeden deň. Jonášov príbeh nechce rozprávať o prírodopise či biológii. Rozprávania o pohltení Jonáša veľkou rybou tlmočí zvesť o Hospodinovi, ktorému je všetko

padá ku dnu mora. Z hĺbín kričí o pomoc. Z ľudského hľadiska darmo kričí, nikto nepočuje jeho volanie. Jeho volanie nemá zmysel. Ale Ten, ktorý býva v nebesiach, Ten počuje. Keď je už Jonáš presvedčený, že je to jeho koniec, Pán Boh mu poslať záchranu v podobe veľkej ryby, ktorá ho prehltnie. Ryba, na

Jonáš, sediaci tri dni a tri noci v bruchu veľkej ryby, z ktorej napokon vychádza živý, sa stáva Božím znamením pre tých, ku ktorým je poslaný. Ježiš, ležiaci tri dni a tri noci v hrobe, z ktorého vychádza živý, vzkriesený, sa stáva Božím znamením pre nás, ktorých prišiel zachrániť. Tým však všetka podobnosť Jonáša s Ježišom končí.

Jonáš bol zahnaný spredu Božej tváre a padol do hĺbín mora pre svoj hriech. Ježiš však zostúpil do priepasti oddelenia od Boha pre náš hriech. Jonáš sa priblížil k bránam smrti. Ježiš však prekročil prah ríše smrti, keď za nás okúsil smrť i pekel. On zostúpil do pekiel, bol za nás hodený do vln Božieho súdu, aby sa tak pre nás stal cestou tam, odkiaľ už žiadne iné cesty nevedú. Zo smrti už žiadne iné cesty nevedú, jedine cesta, ktorou je Kristus. On nám svojou smrťou otvoril cestu z našej smrti, aby sa tak pre nás stal bránou k novému životu.

V útrobach veľkej ryby cítil Jonáš, že Boh je s ním, že ryba neprišla, aby ho zožrala, ale aby ho zachránila. Preto v závere modlitby vyslovuje úprimnú vďaku a vyznáva: „U Hospodina je vyslobodenie.“ Alebo – ako prekladajú iné preklady: „U Hospodina je spása.“ A to je vyjadrenie ústrednej myšlienky celej knihy. A ako potvrdenie neochvejnej istoty a pravého potešenia v živote i pri smrti znie záver 2. kapitoly: „I rozkázal Hospodin rybe, a tá vyvrátila Jonáša na suchú zem.“ Opäť doklad zvrchovanej Hospodinovej moci. Ako On povie, tak sa stane. Tak uvažuje aj žalmista: „Lebo On riekol a stalo sa, On rozkázal a postavilo sa.“ (Ž 33, 9) Ryba poslušne vykoná Boží rozkaz. Dielo záchrany je dokončené. Hospodin je však nielen Jonášovým Spasiteľom, ale On je Záchrancom celého sveta. Áno, aj mojím, aj tvojím, milý brat, drahá sestra!

A túto zvesť, zvesť o spáse, vzkriesení a večnom živote, potrebujú ľudia počuť i dnes. Lebo mnohí sú v situácii, keď sa im život vymkol z rúk. Niektorí, ktorí už nedokážu ovládať loďku svojho života. Ale vedz, že Pánu Bohu sa ani tvoj život, ani tvoja situácia, ani tvoj problém, choroba, ani žiadne iné okolnosti tvojho života nevymkli spod

poddané. On sám koná v celom tomto príbehu, v celom Jonášovom živote. Boh „nastrojil“, Boh „dal pohltiť“, Boh „rozkázal“. Veľká ryba nemá moc sama zo seba, ale je iba obyčajným nástrojom v Hospodinovej ruke. Z Jeho rozkazu nie je ryba Jonášovým hrobom, ale záchranou. Musí vydať svedectvo o Hospodinovom panstve, z ktorého nie sú vyňaté ani prírodné živly, ani mocnosti hĺbín a podsvetia.

Ale poďme k podstate vecí. Pán Boh si zaumienil, že pošle Jonáša do Ninive. On ho tam jednoducho chcel mať a aj ho tam dostal, napriek počiatkovej prorokovej nevôli. Napriek úteku úplne opačným smerom Hospodin privádza Jonáša na cestu, na ktorej ho chce mať. Aj v jeho živote naplno platia slová žalmistu: „Svätá je, Bože, Tvoja cesta.“ (Ž 77, 14) Preto skôr, ako sa Jonáš dostane do Ninive, ho Pán Boh privádza k pokániu tak, že ho privedie na súd. Jonáš v modlitbe najprv volá o pomoc. Zmietaný vlnami rozbúreného mora prosí o záchranu. Chvíľu zápasí s vlnami rozbúreného mora, pričom zúfalo volá k Bohu o pomoc. Nakoniec vysilený

rozdiel od búrky, nebola nástrojom súdu, ale nástrojom záchrany. Bez nej by sa Jonáš utopil. A zrazu v bezpečí, skrytý vo vnútri ryby, spieva Jonáš svoj žalm vďaky za milosť spasenia.

Božia milosť má v Jonášovom prípade podobu veľkej ryby, v ktorej strávi tri dni a tri noci. Druhá kapitola Jonášovej knihy začína slovami: „Hospodin nastrojil veľkú rybu, aby pohltila Jonáša.“ A končí slovami: „I rozkázal Hospodin rybe, a tá vyvrátila Jonáša na suchú zem.“ Tá istá ruka, ktorá poslala veľkú búrku, poslala i veľkú rybu. Boh zoslal búrku preto, aby priviedol Jonáša k pokániu. Rybu však poslal preto, aby zachránil kajúceho Jonáša. Prehovoril k nemu rečou súdu i rečou milosti. A tak ten, ktorý bol najprv odsúdený Bohom a bol hodený do mora, stal sa Bohom omilostený a bol z mora zachránený.

Milovaní moji, bratia a sestry, akú podobu má Božia milosť v našom prípade? Svedectvo Veľkého piatku nám hovorí, že je to podoba kríža, resp. podoba ukrižovaného Ježiša Krista.

kontroly. Ty si zmietaný ako loď na vlnách rozbúreného mora. Tie vlny sú však tiež v Božích rukách a pod Jeho kontrolou. Veď Boh, ktorý je Stvoriteľom všetkého, je i Pánom všetkého. Aj Jonáša síce nechal prekonávať smrteľnú úzkosť, dokonca svojho jediného Syna toho neušetril. Jonášovi dal padnúť do zúrivých vln, do tlamy morskej potvory a keď si všetci mysleli, že už je koniec, vtedy nastal v živote utekajúceho proroka nový obrat.

Či sa nám to páči alebo nie, máme s Jonášom spoločného viac, než sme ochotní pripustiť. Ale vtedy, keď v ňom uvidíme seba, sme na najlepšej ceste stretnúť sa s Jonášovým Bohom. Bohom, ktorý je spásou. Bohom, ktorý síce v osobe Ježiša Krista zomrel na kríži, ale ktorý je živým Bohom a ktorému je daná „všetka moc na nebi a na zemi“ (Mt 28, 18), aj nad životom, aj nad smrťou. A toto stretnutie

s Jonášovým Bohom sa môže stať pre nás hlbokou, živou premieňajúcou skúsenosťou. A na to sa nedá povedať iné ako: *Nech sa tak stane! Christosvoskrese! Amen*

Vzkriesený Pane, ďakujeme Ti, že Ty si dverami k novému životu. Ty si zvíťazil nad diablom, hriechom, ale aj smrťou. Otváraš a dávaš nám nové vyhliadky, nové perspektívy pre život. Cez Tvoj prázdny kríž môžeme vidieť život, v ktorom s nami počítáš. Pane, daj, aby sme sa neuzatvárali pred Tebou, ale aj pred našimi blíznymi, urob si z nás otvorené spoločenstvo, ktoré sa nebráni láske, zmiereniu, ale aj odpusteniu. Pane Ježiši Kriste! Tento deň je dňom Tvojho víťazstva nad beznádejou, pochybnosťou, nenávisťou, smrťou. My to vieme, a predsa tak často o tom pochybujeme, keď vidíme vo svete toľko nenávisť, hádok, biedy, utrpenia, keď vidíme

hladných a krvácajúcich ľudí, keď stretávame ľudí bez domova, bez viery v Teba. Preto sa kláti naša viera vo víťazstvo dobra, pravdy, spravodlivosti. Poznávame, aké je krehké naše spoločenstvo, aká bezmocná je naša láska, ako málo vieme pomôcť a napraviť tam, kde by to bolo potrebné, kde by sme mali dokázať svoju príslušnosť k Tebe, ktorý si sa k trpiacim skláňal, biednych ujímal, hladných nasycoval, hriešnych prijímal na milosť. Pane, my vieme, že by tak nemuselo byť, a že to tak nemá byť. Preto Ťa prosíme, daj nám pri pamiatke Tvojho vzkriesenia silu viery, pevnosť nádeje, odvahu ku zvesti spasenia, ku skutkom lásky a milosrdenstva, aby upevnení vo viere, že Ty žiješ, stali sme sa aj my poslami nového života na zemi. A raz preveď aj nás temnosťou hrobu k ránu vzkriesenia a večného života. Amen

*Ján Molčan – zb. farár,
CZ Partizánska Ľupča*

Zdravo veriaci/ev. Jána 20, 24 – 31

Prečo sa vzkriesený Ježiš nezjavil všetkým učeníkom na prvýkrát? Myslím, že aj preto, aby rozhovorom s Tomášom poukázal na niečo veľmi podstatné o charaktere viery, o ktorú máme neustále zápasiť. Zdravá viera sa podobne ako tá Tomášova nadobúda:

Cez pochybnosť

Zaplavení správami potrebujeme kriticky myslieť. Platí to aj v prípade viery. Viera sa môže rýchlo stať poverou. Tomáš nie je skeptik pohodlný a lenivý, ktorý by neustálym dopytovaním sa chcel uniknúť

pravde. Je dôsledný, skúmajúci tak, aby to, čo si osvojí, stálo na pevných základoch. Jeho viera mocnie cez pochybnosť. Neboj sa pýtať a hľadať odpovede na otázky života!

Cez skúsenosť

Tomáš si žiada dôkaz pre svoju vieru v podobe dotyku s Ježišovými ranami. Nakoniec mu stačí menej: vidieť rany. Dôkaz, ktorý ho presvedča, je stretnutie so Vzkrieseným. Jeho kritériá viery idú bokom. Naša viera sa rodí a rastie stretnutiami s Kristom. Bud' na miestach (cirkvi –

spoločenstve), kde je vzkriesený prítomný!

Cez vyznanie

Tomáš sa prepracuje k vyznaniu „Pán môj a Boh môj“ – jednému z najkrajších, ktoré počujeme z úst učeníkov. Je to vyznanie, v ktorom sú vyjadrené dve základné charakteristiky vzťahu s Pánom Ježišom – dôvera a poslušnosť. Zápas o oba spomenuté charakteristiky. Spolu s Tomášom napreduj aj ty v „zdravej viere“.

*Daniel Hanko –
váš br. farár*

Vzkriesený Darca/ev. Jána 21, 1 – 14

Viera prechádza procesom premeny cez chvíle stretnutí sa so vzkrieseným Kristom. Pri Tiberiadskom jazere sa vzkriesený Kristus predstavuje ako darca. Darca čoho? Vzkriesený je darcom požehnania. V rozpakoch hľadáme na učeníkov, ktorí sa vrátili k pôvodnej činnosti – rybolovu. Na ceste viery sú však dezorientovaní. Ich neúspech v rybolove je potvrdením toho, že toto nie je cesta, ktorou sa majú vo viere uberať. Veď nič sa nezmenilo na tom, že Peter sa mal stať rybárom ľudí. Peter

a s ním aj ostatní potrebujú opätovne prežiť Kristovu moc vo svojej slabosti. Ježiš im vychádza v ústrety. Rybami naplnia prázdne siete po tom, ako poslúchnu jeho hlas a spustia siete. Aj nám vychádza Ježiš v ústrety. Vo vnútornom chaose dajme na Ježišovo slovo, aby sme boli svedkami jeho moci, v ktorej nám chce žehnať.

Vzkriesený je darcom spoločenstva. Ježiš vytvára pre učeníkom priestor spoločného stolovania – teda priestor pre načerpanie nových síl. Je to priestor prijatia, priestor,

v ktorom On slúži svojimi darmi. Komu? Všetkým prítomným bez rozdielu, napriek ich neslávnej minulosti. Aj nám dnes ponúka svoju prítomnosť v spoločenstve svojej svätej večere.

Vzkriesený Kristus je darcom požehnania a spoločenstva aj dnes pre každého, kto k nemu prichádza. Nechaj sa týmito darmi posilniť aj dnes.

*Daniel Hanko –
váš br. farár*

Opora pri zomieraní a smútení

R 14, 8 – 9: „Lebo ak žijeme, Pánovi žijeme, ak umierame, Pánovi umierame. A tak či žijeme, či umierame, Pánovi sme. Ved' práve na to Kristus umrel a ožil, aby panoval aj nad mŕtvymi aj nad živými.“

Zomieranie a smrť je súčasťou nášho každodenného života. Mnohí z nás – ak nie každý – sme už zažili bolesť zo straty svojho blízkeho a museli sme sa s tým vyrovnáť. Napriek tomu smrť akoby vytesňujeme zo svojho vlastného života. Skúsme sa zamyslieť a odpovedzme si sami pre seba, rozmýšľali sme už nad svojou vlastnou smrťou? Áno? Nie? Myslíte si, že je na to ešte skoro? Aj toto je otázka, ktorá nás skôr či neskôr dobehne a ktorú, či už pri svojej vlastnej strate alebo pri poskytnutí opory druhému človeku pri zomieraní alebo smútení, bude dôležité mať ju v sebe vyriešenú (aj keď zmierenie so svojou vlastnou smrťou až do konca života, nie je úplne dokončený proces). Dňa 9. 2. 2021 sa v spolupráci so Západným dištriktom ECAV na Slovensku pripravil webinár na tému: Východiská komunikácie so zomierajúcimi a smútiacimi, na ktorom boli odprezentované aj poznatky a výstupy – brožúry z dvoch projektov Bratislavského seniorátu v spolupráci s Evanjelickou diakoniou ECAV na Slovensku: Komunikácia so zomierajúcimi a Komunikácia so smútiacimi.

Byť oporou v týchto najťažších chvíľach života je náročnou cestou. Neexistujú žiadne jednoduché „návody“ na sprevádzanie zomierajúcich a smútiacich. Je to téma, ktorá je obsiahla a vyžaduje oveľa viac času a priestoru. Spomeniem preto iba zopár základných východísk, princípov a hodnôt, na ktoré by sme mali pamätať. V prvom rade je to úprimný záujem o človeka, byť tu pre neho v šoku, v hneve, v depresii, v tichu, pri seba obviňovaní alebo obviňovaní tých druhých. Pamätajme na to, že smútok a žiaľ je úplne prirodzený. Každý človek je individualita, každý prežíva zomieranie

či smútenie rôznym spôsobom, preto je potrebné pristupovať empaticky k človeku, s rešpektom na jeho aktuálny stav, mysliac na výzvu apoštola Pavla: „*Radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi*“ (R 12, 15), ktorá nikdy nebude prekonaná žiadnou psychologickou poučkou. Nevnučujeme človeku naše rozhodnutia, rady, o ktoré nestojí či odpovede na otázku „prečo?“, na ktorú si často mylne myslíme, že musíme dať odpoveď. Nepotrebuje „správne riešenia“, ak ich nevieme (a často ich ani nemôžeme viesť), potrebuje našu prítomnosť, že sme tu s ním. Môžeme prísť a sedieť „len s prázdnyimi rukami“ a nieť spoločne to ťažké bremeno. Nevyhýbajme sa zámerne takémuto človeku. On už stratil veľa, preto nás by nemal stratiť. Často človek prežíva vnútorný zápas, krízu či stratu viery. Je to úplne prirodzené, preto mu budme oporou a nevnučujeme mu naše presvedčenia, ale stojme pri ňom vždy s ponukou rozhovoru aj o duchovných veciach bez odsudzovania. Človek, ktorý čelí zomieraniu či smúteniu, má právo byť slabý, má právo sa hnevať, nemusí byť statočný. Potrebuje od nás opravdivosť, úprimnosť a citlivú pravdu o jeho zdravotnom stave, akýkoľvek je. Potrebuje mať nádej. Pozor, nie však falošnú nádej.

Každý jeden princíp by sme mohli ešte rozobrať „na drobné“. Ale napriek všetkým poznatkom, v prvom rade prosíme o múdrosť od Pána Ježiša Krista, aby sme vedeli byť autentickými

a citlivými pri sprevádzaní ľudí, ktorí prechádzajú takýmto ťažkým obdobím svojho života.

Začína nám pôstne obdobie, ktoré nám sprítomňuje utrpenie, umučenie, smrť, ale zároveň slávne vzkriesenie Pána Ježiša Krista. Pán Ježiš Kristus porazil smrť, aby tí, ktorí v Neho úprimne veria, už viac nemuseli s neistotou zomierať, ale aby sme mohli s Ním žiť vo večnosti s vedomím na Jeho zasľúbenie: „*A počul som mohutný hlas od trónu: Ajhľa, stánok Boží s ľuďmi; prebývať bude s nimi a oni budú Jeho ľuďmi a On, Boh, bude s nimi, zotrie im každú slzu z očí a smrť už viac nebude, ani smútok, ani plač, ani bolesť už viac nebude, lebo prvotné sa pominulo*“ (Zj 21, 3 – 5).

Katarína Šoltéssová,
Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku

Vzkriesený Kriste, správa o Tvojom vzkriesení je to, čo dáva môjmu životu zmysel. Cez Tvoj kríž som vzkriesením získal nádej na večný život. Ďakujem, za Tvoje milosrdenstvo a lásku, ktorú si prejavil voči mne. Teraz sa už nemusím báť, lebo Ty si ma zmieril s Otcom nebeským a moje hriechy sú odpustené. Viem, že smrť v mojom živote nemá posledné slovo. Prosím, daj, aby radosť z Tvojho vzkriesenia vplývala na moje vzťahy s ostatnými a tak menila môj aj ich život. Prosím, nech Tvoj pokoj, ktorý je väčší ako akýkoľvek rozum, upokojí moje srdce. Chceme žiť ako Tvoj obraz v tomto svete. Pripomeň mi vždy znovu, že žiješ a daj, aby Tvoja láska žiarila z môjho života. Amen

Počúvla som hlas svojho srdca(diakonisa Vierka Fašková)

„Nie, neľutujem, že to čestné rúcho som obliekla, to rúcho Pánovo, a srdce moje, láskou Božou jaté, to rúcho nosiť vždy je hotovo. Nuž, pokojná mi púť a pevná viera, že Pán ma na nej verne podopiera. Ved' lásky Jeho slovo vždy čujem... Nie, neľutujem!“

Túto krásnu báseň-modlitbu, ktorú preložil do slovenčiny Fedor Ruppeldt a má i ďalšie slohy, si opakovali diakonisy každé ráno, keď odchádzali do služby lásky. Aj časopis Spolku slovenskej evanjelickej diakonie, ktorý vychádzal pod názvom Služba lásky, má túto báseň-modlitbu na prvej strane. Dnes už nemáme v našej ECAV vysvätené diakonisy v rúchu, ale báseň-modlitba nám ostala. Posledná vysvätená diakonisa 101-ročná Vierka Fašková sa k nej často vracala. Dňa 13. novembra 2020 sme s hlbokým zármutkom prijali informáciu, že zomrela. S jej odchodom sa zavŕšila jedna podoba zborovej diakonickej práce na Slovensku. Narodila sa 16. októbra 1919 v Brezne, pochádzala zo šiestich detí. Vo svojom šiestom roku stratila matku. Základnú i meštiansku školu vychodila v Brezne, pre zhoršenie zraku nemohla ďalej študovať. Túžila zmierňovať biedu a utrpenie človeka. Toto všetko našla v službe evanjelickej Diakonie. Vysielací list k prihláške za diakonisu jej napísal pán farár Martin Rázus. Po prijatí v roku 1937 – dostala ešte výnimku v septembri nemala 18 rokov, až v októbri – nastúpila a absolvovala 10-mesačný ošetrovateľský kurz v Liptovskom Mikuláši. Ako kandidátka a pomocná sestra prax vykonávala na interno-infekčnom oddelení. Vysvätená bola 1. augusta 1943

v L. Mikuláši. Pracovala v modranskom sirotinci, na Myjave v súkromnom ošetrovaní, bola poslaná do nemocnice v Levoči, pracovala v Materskom domove, v Ozdravovni v Železnom, v mikulášskom sirotinci, viedla biblický kurz v Liptovskom Hrádku a v Cirkevnom zbore v L. Mikuláši viedla Detskú besiedku. V rokoch 1947 – 1949 ukončila dvojročnú školu pre učiteľky materských škôl v Žiline. Bola obľúbenou učiteľkou v Záhradke Pánovej – v evanjelickej materskej škôlke, kým ju 30. júna 1950 neprepustili z učiteľskej služby. Potom vyučovala nové diakonisy v kurze spev a spoločenskú výchovu. 50-te roky 20. storočia boli pre Diakoniu veľmi ťažké. Materské domovy, sirotince, starobince, školy boli zoštatnené a diakonisy rozpustené. Diakonisa Vierka Fašková pomáhala aj v civile. Vzdelanie si znova doplnila večerným štúdiom v štvorročnej zdravotníckej škole s maturitou v roku 1960 a pracovala na detskom oddelení v Nemocnici v Liptovskom Mikuláši do júna 1973, keď prešla z rodinných dôvodov pracovať do štátnej nemocnice s poliklinikou v Brezne až do dôchodku 31. októbra 1977. Potom sa opäť vrátila do L. Mikuláša a ďalej pomáhala ľuďom zmierniť ich utrpenie. Neklesala na duchu a stala sa aj členkou aj študentkou Spolku esperantistov v L. Mikuláši. Stála pri zrode zborovej diakonie v CZ v L. Mikuláši v roku 1998. Ešte ako 90-ročná opatrovala o 6 rokov mladšiu doktorku Oľgu Pilzovú, jednu z prvých detských neurologičiek, ktorá po úraze zostala pripútaná na lôžko. Po mozgovej príhode ostala ležiaca aj diakonisa Vierka Fašková. Starali sa vzorne o obidve ženy opatrovatelky zo Zborovej

diakonie v L. Mikuláši a neskoršie aj mestské opatrovatelky. S láskou a s odbornou prácou sa starala do poslednej chvíle MUDr. Kvetoslava Antolová (vedúca zborovej diakonie). Pani doktorka Kvetoslava Antolová podala vzácne svedectvo: „...sestrička Vierka zomrela doma v piatok 13. novembra o 9. hodine ráno, držala som ju za ruku a modlila sa. Tak krásne a tichučko ako celý život žila, tak aj odišla. Ona bola anjelik, celý život bola skromná, dobrá, vďačná, bola radosť ju opatrovať“.

Nech jej požehnaná jej pamiatka.

spracovala Daniela Fiačanová

Podaj nám ruku ...

Podaj nám ruku, Pane!

Keď d'aleká cesta

pocítiť dotyk dlane

teplej a živej

z ktorej sila prúdi.

A i keď smútok rozkormíti,

a i keď slza kanie

podaj nám ruku, Pane!

Podaj nám ruku, Pane!

Keď hnevať chce sa duša,

keď srdce nespokojne bije.

Je búrne putovanie,

keď závišť života skúša,

keď pýcha dni nám kryje.

V tom čistom ráne

podaj nám ruku Pane!

Podaj nám ruku, Pane!

Jak Petrovi nám v mori.

Nech srdce láskou prehovorí

Tou láskou Tvojej dlane.

Podaj nám ruku, pane!

Zlatica Oravcová

225. výročie narodenia knihovníka, kníhkupca a veršotvorcu Mateja Hrebendu

Marec – mesiac knihy, knižníc, knihovníkov, ale aj čitateľov. Prečo práve marec patrí knihám? V r. 1955 kultúrne ustanovizne – Ministerstvo kultúry, Zväz československých spisovateľov, knižné nakladateľstvá a obchody s knihami sa zaoberali otázkou, ako zvýšiť počty čitateľov kníh. Načrime preto do histórie a zistíme, že tento mesiac sa viaže k zberateľovi, potulnému predavačovi kníh a ľudovému básnikovi Matejovi Hrebendovi. On sa totiž narodil aj zomrel v marci. Miloval knihy, šíril osvetu a vzdelanosť medzi pospolitým ľudom. Narodil sa 10. 3. 1796 v Rimavskej Píle, vyrastal bez matky a v otcovi nenachádzal veľkú oporu, nuž, upriamril sa na knihy. Od narodenia trpel zrakovou chybou, ktorá sa s vekom zhoršovala. Preto chodil z domu do domu a prosil ľudí, aby mu čítali. Vynikal úžasnou pamäťou, skladal príležitostné básne. Na svojich potulkách, oblečený do vlastného kroja, prešiel pešo, vozom či na plti celé Slovensko, Čechy aj časť Rakúska. Predával, kupoval a vymieňal knihy. 16. marca 1880 zomrel, pochovaný je v Hačave – teraz je to časť obce Hnúšťa. Pri príležitosti 100. výročia smrti bol vyhlásený za jubilanta UNESCO.

Otec Mateja Hrebendu, Samuel, bol v osade notárom. Matka, Alžbeta, pochádzala z Turčianskej stolice, na jar 1806 zomrela. Otec v biede vychovával svojich troch synov. Syn Matej nechodil do školy, vzdelával sa sám, aj si zarábala na živobytie. Otec menil svoje zamestnania, začas bol aj učiteľom a Matej sa u neho zdržiaval ako mendík – pomocník ev. kňaza. Kým mohol pre zrakovú vadu chodiť sám, prešiel aj viac dedín k ľuďom, ktorí mu boli ochotní čítať z kníh. Asi od svojich štrnástich rokov sa zaoberal aj veršotvorstvom, písal príležitostné básne, ktoré rozdával ľuďom. Roku 1825 vstúpil do manželstva so Zuzanou Gabajovou, s ktorou mali syna Šimona a dcéru Julianu. Manželka po šesť a pol roku spoločného života zomrela na choleru. Po vyše roku sa znovu oženil s Annou Choljavou. Obaja boli postihnutí, on slepý a manželka chromá, ale boli spokojní a šťastní. V r. 1833 si dokázali postaviť chalúpku.

Vo svojom vlastnom životopise, písanom na jar 1860 uvádza: „... v mojom 11. roku matka zomrela, s ňou som roku 1802 na Liptov k jej rodičom prvú moju cestu vykonal. Nechala ma tam od jari až do Michala. Otec môj v tie časy remeslo sprobúval, až roku 1804 na Krokavu za učiteľa sa dostal. Matka moja po jeho odchode zdržovala sa na Píle, aj tam r. 1806 zomrela. Najmladšieho brata Daniela po smrti matky liptovský farár a mešťan, muž poriadny a hodný Samuel Albiny a jeho manželka Eleonóra pod svoje

opatovanie vzali, ale rok nato pádom do vody zahynul. Ja po smrti matky som sa ako mendík živil u strýka v Kostolnom, ktorý tam farárom bol. Prvú, od ktorých som povzbudenie vzal, boli duchovní páni M. Šulek, M. Daxner, M. Holko, M. Švandtner, M. Haluška a iní.“

Knihy mal rád, určitý čas robil aj hlásnika. Priatelil sa so žiakmi a študentmi. Keď robili cez Hačavu cestu, museli zbúrať školu. Na novú školu sám žiadol cirkevných hodnostárov o finančnú pomoc. Za týmto cieľom prešiel so sprievodcom celý Spiš, Šariš i Abov. Zastavil sa v mestách ako Poprad, Levoča, Nová Ves, Podhradie, Vlacha, Krompachy ďalej pokračoval do Prešova, Sabinova, Bardejova a potom cez Telgárt domov. Takto prešiel hodný kus Slovenska, ale že potom ďaleko boli evanjelické cirkvi, vrátili sa aj sosprievodcom z Komlósa domov. Z týchto ciest doniesli okolo 300 zlatých, a tak si Hačavania kostolík i školu zbudovali. Medzitým zhromažďoval knihy v Krokave, ktoré mu, žiaľ, 20. apríla 1826 pri požiari, keď nikto nebol doma, všetky zhoreli. Knihami a veršovaním sa zaoberal aj po požiari, keď o knihy prišiel. Stretol sa so Škultétyom aj Hodžom, stretnutie bolo preňho veľkým povzbudením. Všetky vydané Biblie mu prešli rukami, aj tá najstaršia, vydaná v r. 1487 a vytlačená v Kutnej Hore.

Hrebenda sa v lete 1826 vybral aj za svojím starším bratom Jozefom, ktorý žil vo Viedni. Šli so sprievodcom cez Brezno, Bocu do Mikuláša, kde sa na fare u velebného pána Bláhu ohlásil. Tu sa stretol aj s Belopotockým, od neho tiež nejaké knihy dostal, neskôr sa ešte viackrát stretli. Ďalej pokračovali z Ružomberka plťou po Váhu. Viedeň obdivoval, zdržal sa u brata, ktorý mu aj finančne pomohol, zopár dní.

Prácou s knihami a veršotvorstvom prišiel do známosti s mnohými vážnymi ľuďmi: s J. Kollárom, bývalým peštianskym kňazom, autorom slávnej „Slávy dcéry“, stretol sa aj s pánom K. Kuzmánym. Bol v kontakte aj so Štúrovcami: Ľ. Štúrom, J. M. Hurbanom, J. a S. Chalupkom, ale aj s A. Sládkovičom a P. Dobšinským. Ako šíriteľ slovenskej literatúry pútal pozornosť aj nasledujúcich generácií. Básňou ho oslávil D. Bachát, písala o ňom T. Vansová aj Ľ. Zúbek.

Ako svitanie na lepšie časy privítal Hrebenda založenie Matice Slovenskej,

daroval jej 16 zväzkov vzácných kníh, neskôr aj ďalšie. Veľké nádeje vkladal do slovenského gymnázia v Revúcej, tam venoval všetky svoje úspory aj celú svoju knižnicu. „Životopis – vlastný – Mateja Hrebendu r. 1860 na jar písaný“, „Doplnok k životopisu z pera prepisovača“ a „Poslední vůle a žádost Mateja Hrebendu z 24. júla 1855“ sú uložené v archíve Matice Slovenskej.

A keď mu už aj nohy zoslabli, predával tabak, sviečky a ocot. Tu ho prepadol zlodej, zbil a okradol ho. 13. marca 1880 odpadol pred dverami svojho domu a o tri dni ako 84-ročný zomrel.

Vďační Hačavania nechali postaviť dôstojný pamätník tomuto neúnavnému šíriteľovi vzdelanosti a kultúry.

Napísali o ňom:
Ó, kiežby mnohí
vidomí Slováci
boli tomuto slepému
podobní v láske
k Bohu a k národu
(Ján Kollár, 24. mája 1834)

Nemôže slepý slepého viesť,
tento slepý by však mohol,
bol by dobrým vodcom
i mnohým nevidomým
(Karol Kuzmány, 3. júla 1838)
spracovala Klementína Štepitová

Keď sa Pán Boh hnevá

Na malú chvíľu som ťa opustil, ale s veľkým milosrdenstvom ťa zhromaždím. V prekypení svojho hnevu som skryl svoju tvár na chvíľu pred tebou, no večnou milosťou sa zľutujem nad tebou – vraví Hospodin, tvoj Vykupiteľ. Pripadá mi to ako za dní Nóachových: ako som prisahal, že vody Nóachove nezaplavia už zem, tak teraz prisahám, že sa nebudem hnevať na teba, ani ťa nebudem karhať. Lebo keby sa aj vrchy pohli a pahorky sa klátili, moja milosť sa nepohne od teba, ani moja zmluva pokoja sa neskláti, hovorí Hospodin, ktorý sa zmlúva nad tebou. Iz 54, 7 – 1

Každý jeden z nás sa už niekedy hneval, alebo na niekoho „vybuchol“. Nedokážeme vlastne ani spočítať koľkokrát. Už od malých detí, ktoré sa hnevajú na rodičov, o puberte ani nehovorím, a aj v dospelosti sú rôzne konflikty v našich vzťahoch. Spomeňte si, kedy naposledy ste sa na niekoho poriadne nahnevali. Pociťte vybuchujúcej sopky v našom vnútri je v tomto momente nezastaviteľný a ani si neuvedomujeme, ako práve v tej chvíli konáme, ako vyzeráme, alebo ako sa správame. Ani nevieme, čo sa odohráva v našich myšliach. Všetko totiž pretlačí pociť hnevu, krivdy a nespravodlivosti. Takto reagujeme my ľudia. Nikto z nás nemôže povedať, že sa nikdy nenahneval. Ak takto reagujeme na hnev my – ľudia, ako reaguje na hnev samotný Boh? Presne to opisuje dnešný biblický text. Skrze proroka Izaiáša hovorí Boh: *V prekypení svojho hnevu som skryl svoju tvár na chvíľu pred tebou.* Ale čo to znamená, bratia a sestry, že Boh skryl svoju tvár? Keď sa my ľudia nahneváme, často v zápale svojho hnevu odchádzame z danej konverzácie preč, aby sme svoje problémy nemuseli riešiť, alebo za sebou nahnevane zabuchneme dvere a ideme sa radšej prejsť, aby sme sa upokojili.

No Boží hnev je iný. Áno, Boh odvracia svoju tvár. Veľa ľudí som počul hovoriť, že Boh sa na nich hnevá, že už pri nich nie je. No toto úplne nie je pravda. Boh pred nami skrýva svoju tvár, ale to neznamená, že neostáva pri nás a v našej blízkosti. Napriek hnevu, napriek tomu, že Ho často sklameme, On ostáva verný. A toto dokonale vidíme na príklade Izraelského národa. Koľkokrát ich Boh musel zavolať znova k sebe? A koľkokrát sa celý izraelský národ Bohu znova obracia chrbtom. To ich zaviedlo do mnohých problémov. Napríklad sa ocitli v cudzej krajine, v inom prostredí alebo kultúre. Vtedy im to bolo aj samotným trestom... akoby odlúčenie od Boha. Vidíme to aj v tom, keď Boh hovorí, že je to ako za dní Noachových. Sám Boh v 1M 6, 7 hovorí „Človeka, ktorého som stvoril, vyhubím z povrchu

zeme; počnúc človekom až po dobytok, plazy a nebeské vtáctvo, lebo ľutujem, že som ich utvoril.“ Takto sa Boh hneval na človeka za čias Noacha. Mohli by sme vymenovať viac takýchto príkladov, kedy sa Boh hneval... napríklad Sodoma, alebo pri Jonášovi a meste Ninive. Ale nikdy to neostalo len pri Božom hneve, všetko ostalo pod pôsobením Božej lásky, milosti a zľutovania nad svojím vyvoleným národom.

Musíme si ale uvedomiť, že Boží hnev je akýmsi postojom svätého a spravodlivého Boha k hriechu a zlu! Božou podstatou je láska a práve Boží hnev je akoby jeho tieňom. Tento tieň je ale nutný, lebo bez neho by svetlo Božej lásky nesvietilo jasne. Bez Božieho hnevu by sme si Boha mohli predstaviť ako takého sentimentálneho deduška, ktorý má všetkých len rád. Ale takto to nie je. Boh je vo svojom hneve spravodlivý! A nehnevá sa na nás... lebo my sme jeho dokonalým stvorením. Hnevá sa na náš hriech, na každý jeden náš krok, ktorý smeruje mimo Jeho vôľu a Jeho Slovo. Nespravodlivosť a bezbožnosť ľudí pred Ním nemajú žiadne ospravedlnenie a následkom toho je Boží hnev v živote jednotlivcov, alebo aj celého národa.

Preto, keď od Izraelcov Boh odvracia svoju tvár, a pod následkami ich rozhodnutí pociťujú Boží hnev, musia činiť pokánie. Lebo práve vtedy, pod touto ťarchou, si uvedomujú, o koľko milosti od Boha prišli. Milá sestra, milý brat, aj na nás sa Boh hnevá, často vidí, ako Ho sklameme, či doslova ignorujeme... preto potrebujeme, aj my dnes, vyznávať Bohu naše hriechy a slabosti. Veď aj v svednom príhovore k Večeri Pánovej je otázka – či ľutujete kajúcne, že ste sa srdcom aj myslením, slovami aj skutkami hriechov dopustili a tým Pána Boha rozhnevali... či naozaj ľutujete?

No podstatnou a neoddeliteľnou súčasťou Božieho hnevu je aj Jeho láska k nám. Ak by sa Boh na nás len hneval, nebol by spravodlivým Bohom. Ako sa teda táto Božia láska v kontraste Božieho hnevu prejavuje? Odpoveď je jednoduchá... na

kríži, v ktorom sa samotný Boh zo svojej nekonečnej lásky k nám ponížil a prišiel na túto zem, aby sme nemuseli zomrieť kvôli dôsledkom našich hriechov, na ktoré sa Boh hnevá, ale aby sme našli milosť v Jeho očiach a aby nás zmieril s Bohom. Preto musel Ježiš zomrieť nie akoby to bol trest, ktorý Boh od Neho žiadal vo svojom hneve, ale ako skutok, ktorý podstúpil z lásky k nám. A to všetko kvôli nášmu hriechu. Inak by sme museli znášať Boží hnev my sami. V žalme 103 sa píše: *Ak budeš počítať nepravosti, Hospodine, Pane, kto obstojí?* Nikto. Preto bola za nás zaplatená tá najvyššia daň. Presne takto sa prejavuje Božia láska. Pavol to v liste Rímskym pomenúva takto: *O čo skorej budeme teda zachránení od hnevu skrze Neho, keď sme teraz ospravedlnení Jeho krvou?!*

To, že sa Božia láska v Jeho hneve nikdy nestratí, potvrdzujú aj slová proroka Izaiáša: *Lebo keby sa aj vrchy pohli a pahorky sa klátili, moja milosť sa nepohne od teba, ani moja zmluva pokoja sa neskláti, hovorí Hospodin, ktorý sa zmlúva nad tebou.* Toto zaslúbenie v sebe nesie posolstvo toho, že Boh nad nami neláme palicu. On sám človeku zaslubuje, že ak sa v našich životoch bude čokoľvek diať, Boh bude s nami. Preto by sme si spravodlivý Boží hnev mali aj vážiť. Lebo na nás nezanevrel, ale počíta s nami. Milý brat, milá sestra... ak budeš pociťovať Boží hnev, pros Boha, aby sa znova k tebe obrátil. Veď On je darcom lásky a pokoja. Ver, že sa hnevá spravodlivo, ale o to viac aj miluje hriešnika, ktorý sa k Nemu v pokore utieka. Predsa On sám ti hovorí aj dnes *večnou milosťou sa zľutujem nad tebou – vraví Hospodin, tvoj Vykupiteľ.* Amen!

*Filip Kriško –
študent 5. ročníka ev. teológie*

Na koho sa spoľahneš?

„Uval' na Hospodina svoju cestu, dúfaj v Neho a On vykoná.“ (Žalm 37, 5) To je text, ktorý ma oslovil po amputácii mojich nôh. Slovo, ktoré ma viedlo do života, v ktorom som nevidel východisko. Nie je to jednoduché vzdať sa svojej cesty a nechať sa viesť cestou. Radšej my – ľudia vedieme, lebo ten náš smer, názor, pohľad je správny. To naše staré ja si chce stále niečo dokazovať, ja to zvládnem; ja to dám; ja vám všetkým dokážem. Aj v mojom živote to bolo tak. Alkohol, ktorý rozbíjal našu rodinu cez ocina a nenávidel som jeho alkoholické spôsoby, sa stal aj mojím otroctvom. Pri občasnom pití sa stával pomaly mojím bremenom a otroctvom. Ani som si neuvedomil, ako ma postupne diabol vtiahol do tohto otroctva. Je pôstny čas, keď si pripomínáme utrpenie Pána Ježiša Krista a Jeho slávne zmŕtvychvstanie, v ktorom je moja, tvoja, naša sloboda. „Uval' na Hospodina svoju cestu.“ Učte sa od Neho, napomína nás apoštol Pavel, bol pokorný a krotký; a nájdete v ňom odpočinutie duše – oslobodenie z otroctva hriechu. Už nemusím žiť a byť zvláčaným alkoholizmom, lebo On zobral moje

bremeno hriechu, zobral bremeno beznádeje, kam ma môj spôsob života doviedol – na invalidný vozík. Prijal som pod golgotským krížom Jeho milosť. Aj keď môj vonkajší človek hynie v slabostiach, môj vnútorný človek sa obnovuje zo dňa na deň: „Dúfaj v Neho a On vykoná.“

„Kde je rozhojnený hriech, tam sa ešte viac rozhojňuje Jeho milosť.“ Rímskym 5, 20 Potrebujeme sa cele ponoriť do Neho a nechať sa Ním viesť našou životnou púťou – cestou. To znamená, uvaliť na Hospodina svoju cestu. Tak som v nemocnici po zrážke s vlakom uvalil na Hospodina svoju cestu. Tam, kde môj telesný zrak nevidel uzdravenie, len biedu, Boh mi ukázal svoju cestu. Vyznal som v rozhovore – modlitbe svoje hriechy, obavy a starosti, prosil o odpustenie – že som ho odmietal a kráčal som podľa svojvoľe. Utišil som sa pred Ním a očakával na Neho. Hospodin utišil aj môj život, oslobodil ma z pút alkoholizmu. Prijal som slobodu, už sa nemusím rozhodovať podľa nálad a ako je to vyhovujúce, ale podľa Jeho slova – Biblie. To je to lahodné bremeno vzkrieseného Pána Ježiša Krista.

Keď som povedal Bohu svoje áno, dostal som slobodu od hriechu. Je pôstny čas, čas milosti. Nevieime dokedy ešte bude. Avšak, ak dnes počuješ Boží hlas, nezatvrdzuj si svoje srdce, že teba sa to netýka. Vykroč k láske! To nie je bezbranné bábätko, je to mocný Boží Syn. On je cesta, pravda a život. Živý Boh nie je vzdialený, Je osobný, prinášajúci do života človeka svoje slovo – právo ako jasné poludnie. Už nie otrok, ale Božie dieťa-občan nebeského kráľovstva z Božej milosti. „Tí, čo počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho, prinášajú úrodu.“ Prinášať úrodu znamená, sám sa stať Kristovým listom, napísaným v srdci človeka, nie atramentom, ale Duchom Svätým. A tak smiem z Božej milosti svoj život naplniť žiť, nielen prežívať. Prajem Vám pokojný pôstny čas, čas pokory, bázne a krotkosti v Pánovej blízkosti. „Mladý som bol, zostarol som, no spravodlivého nevidel som opusteného...“ Žalm 37, 25

Dušan Valko, CZ Veličná

Bez vzácneho rúcha, a predsa Kráľ

Pri jednom dome stáli dva osly. Boli úplne rovnaké. Keď si sa na ne pozrel, nemohol si medzi nimi vidieť žiaden rozdiel. Ale ostatné zvieratá rozdiel videli. Jeden osol bol pokojný, láskavý a ochotný každému vyniesť náklad do mesta. Ten druhý si svojich zákazníkov vyberal. Keď k nemu prišiel obyčajný človek v obyčajných šatách a s obyčajným nákladom, nepohol sa z miesta. Náklad vynášal len ľuďom urodzeným a bohatým.

Raz k domu, kde stáli osly, prišli dvaja muži. Videli osly a jedného si chceli požičať. Majiteľovi povedali, že ich potrebuje ich Pán a majiteľ ani chvíľu neváhal a osla im požičal. Keď vyberavý osol počul slovo „Pán“, hneď otočil hlavu k mužom, ktorí stáli pred domom. Ale keď ich zbadal, zaťal sa a už sa ani nepohol. Týchto dvoch poznal. Neraz ich videl, ako kráčajú s Učiteľom, ktorého nazývali Pánom, ale nebol to nik bohatý ani významný.

Obliekal sa celkom jednoducho a jeho dom bol úplne obyčajný.

Druhý osol s radosťou poskočil a bol pripravený splniť svoju úlohu. Vydal sa na cestu a keď prišiel k Jeruzalemu, ponúkol svoj chrbát mužovi, ktorý si naň sadol. Keď vstupoval do mesta, ľud mával palmovými ratolestami a hlasno oslavoval muža sediaceho na jeho chrbte. Osol počúval, ako ľud volal:

„Hosana Synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach!“ A oslovi bolo jasné, že na svojom chrbte nesie Kráľa.

Jana Ďuranová – zb. farárka CZ,
L. Mikuláš – Palúdzka

ONLINE PRIESTOR – miesto stretnutia

Moderná doba nám ponúka moderné spôsoby stretávania. To, čo sme si len ťažko dokázali predstaviť, sa v posledných mesiacoch stalo neodmysliteľnou súčasťou našich životov. A zrejme v určitej miere pretrvá aj po tom, ako sa situácia spojená s pandémiou stabilizuje. Pravidelné aktivity, na ktoré sme boli zvyknutí na pôde nášho cirkevného zboru od začiatku roka 2021, prebiehajú v online priestore.

Služby Božie/nedeľa 10.00 h cez facebook

Všetci sa nachádzame v ťažkej životnej situácii. Je to pre nás nové, nepoznané. Prijali sme opatrenia, nosíme rúška, nestretávame sa, ale robíme to v mene zodpovednosti. A práve toto zastavenie je príležitosťou viac sa venovať rodine, čítaniu Biblie, vďake a prosbe. Život v spoločenstve mi chýba. Kostoly sú zatvorené, no vďaka online vysielaniu môžeme byť predsa ich súčasťou – spievať a počúvať Božie slovo. Preto dovoľte, aby som sa poďakovala Vám všetkým, ktorí tvoríte internetové vysielanie – sú pre mňa povzbudením. Tieto veľkonočné sviatky, keď budeme opäť osamotení, nech posolstvo o utrpení, smrti a vzkriesení nás posilní a upevní vo viere. Všetkým nám prajem, aby sme prekonali strach z koronavírusu, zdravie a lásku.

Zdenka Barteková

Biblická hodina/utorok 18.00 h cez meet

Chcem Vás všetkých pozvať na Biblickú hodinu, ktorá prebieha v online priestore – pripojením sa na zaslaný link od b. farára na stránke ECAV Dovalovo každý **utorok o 18.00 hod.** Preberáme 2. knihu Mojžišovu – život Jozefa, Jákovovho syna, jeho životnú cestu plnú skúšok, pokory, odpúšťania, ale hlavne viery a odovzdanosti sa do Božích rúk. Biblickú hodinu začíname modlitbou a vyprosujeme požehnanie a múdrosť Ducha Svätého. Po prečítaní biblického textu nasleduje jeho výklad br. farárom a naša obľúbená diskusia ☺, v ktorej s ostatnými môžeme zdieľať to, čo nás oslovilo, zaujalo alebo inšpirovalo. Zaujímavosťou je, že nie všetci zúčastnení sme Dovalovčania, ale máme aj spoločenstvo bratov a sestier z Myjavy, Plzne, Brna, Liptovských Klačian a Hanušoviec nad Topľou. Chcela by som zakončiť citátom z Biblie a ešte raz úprimným pozvaním medzi nás: „Sviecou mojím nohám je Tvoje slovo a svetlom mojím chodníkom.“ Žalm 119, 105

Alenka Bendiková

Stretnutie mládeže/sobota 18.30 h cez zoom

Pripojiť sa či nepripojiť? Opäť som doma, zatvorená, nemôžem sa s nikým stretnúť a mnohí mi tak chýbajú. Tak veľmi túžim ísť na dorast alebo mládež! Tak veľmi si želim vrátiť sa do kostola, tak rada by som bola opäť na fare a spolu s ostatnými spievala, alebo sa niečo zahrála. Ale nemôžem! Či? Tam, kde sú prekážky a problémy, tam Boh dáva riešenia. Napriek tomu, že sa osobne stretnúť nemôžeme, vďaka internetu, počítačom a telefónom máme možnosť tvoriť spoločenstvo aj v tomto čase. Môžeme sa vidieť, počuť, spolu spievať a chváliť Pána Boha piesňami, môžeme sa o ňom rozprávať a počúvať, čo nám hovorí cez svoje Slovo. Dokonca máme možnosť spolu sa hrať, zdieľať, a tak aj napriek tomu, že sme ďaleko od seba, v iných domoch, iných dedinách, mestách či dokonca krajinách, môžeme si byť blízko. Pán Boh nám dáva príležitosť kráčať za Ním kdekoľvek sme a v akejkoľvek dobe žijeme. Dáva možnosť prekonávať prekážky. No chceme ich prekonávať aj my? Keď sme v pohodlí domova, je pre nás často ťažké rozhodnúť sa, či si sadnúť za počítač a pripojiť sa na dorast, mládež či služby Božie. Ved' už aj tak veľa času trávime za počítačom v škole alebo v práci. No Boh nám dáva možnosti a silu prekonať aj vlastnú pohodlnosť a lenivosť. Boh ťa pozýva aj dnes byť súčasťou Jeho rodiny, Jeho spoločenstva. Aká bude tvoja odpoveď? Pripojiť sa alebo nepripojiť? Každú sobotu večer sa spolu s mládežníkmi okolitých zborov pripájame na "Hybskú" mládež. Tej sme sa zúčastňovali aj pred pandémiou. Počas sobotňajších večerov spolu trávime čas nad Božím Slovom, pri modlitbách a chválach, ale tiež pri spoločných rozhovoroch a hrách. Je dôležité patriť do spoločenstva, záleží na tom, budovať svoju vieru a je podstatné mať vzťahy s ostatnými bratmi a sestrami a starať sa o ne. Tešíme sa, keď toto všetko budeme môcť znovu zažívať osobne, no Pán Boh má pre nás spoločenstvo, priateľov a rodinu v ňom aj dnes. Preto volá aj dnes: pripoj sa!

Terka Gajdošová a Lucka Dúbravcová

Dorast/piatok 18.30 h cez zoom

Každý piatok sa približne o 18.40 koná on-line dorast. Stretáva sa nás na ňom približne šesť. Dorast pozostáva z dvoch častí: V prvej časti sa spolu porozprávame, zopakujeme si tému z Hybenského dorastu formou kvízu a následne sa modlíme. V druhej časti hráme spoločne hry. Vedenie a hru má každý týždeň niekto iný. Mne sa táto forma stretávania páči, i keď to nevynahradí klasické stretnutie na fare, ale aspoň môžem vidieť ľudí, ktorých som už dlho počas tejto korony nevidel.

Aurel Dúbravec

Detská besiedka/sobota 10.30 h cez meet

Na besiedku chodím veľmi rád, lebo si tam spievame, rozprávame a učíme sa o Ježiškovi. A chcem vedieť o Ježiškovi viac. A keď sa so všetkými stretneme, čo majú radi Ježiška, tak som rád. A keď s rodičmi vyrábame rôzne veci, je to zábavné.

Na besiedku sa celá rodina tešíme, lebo nás to ako rodinu spája. Je to pre nás veľká hodnota, keď deti môžu tráviť čas aj s inými, ktorí majú vzťah s Ježišom a vieru v srdci. Veľmi nás to povzbudzuje. Upevňuje to v deťoch to, k čomu ich vedieme.

Petko a Mária Hovanecovci

Takto pred rokom sme zvykli každú nedeľu ísť na služby Božie a deti na besiedku. Sme veľmi vďační, že aj v týchto ťažkých časoch, keď sa nemôžeme stretávať, majú deti besiedku online formou. Každú sobotu si vypočujú biblický príbeh, stíšia sa k modlitbe, naučia zlatý veršík z Biblie. Rozveselia sa rôznymi hrami a zaspievajú si pesničky na oslavu Pána. Vtedy si aj my rodičia zanôtime často tie isté piesne, ako sme kedysi v detstve spievali na besiedke. U nás sa veľmi tešíme, aké zadanie dostaneme, aby sme vytvorili niečo kreatívne k biblickému príbehu. A tak nám doma zdobí okno napr. Jákovov rebrík do neba s anjelikmi. Aj tieto besiedkové soboty nám pomáhajú prekonať túto ťažkú dobu a dávajú nám možnosť naplniť Ježišovo pranie: Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takýchto je kráľovstvo nebeské.

Monika Luštíková

Súhrn života zboru za r. 2020

Dianie počas roka 2020 značne ovplyvnila pandémia.

Bohoslužobný život

V uplynulom roku sa služby Božie v chráme Božom konali v čase od 1. 1. – 7. 3. a 10. 5. – 18. 10. a 22. 11. – 20. 12. Počas trvania pandémie medzi 1. – 2. vlnou sa konali služby Božie v dvoch časoch: o 9.00 h pre ľudí starších než 65 rokov vrátane a o 10.30 h mladších než 65 rokov. Priemerný počet účastníkov na službách Božích bol 70 ľudí. Z troch výročitých sviatkov cirkevného roka (vianočný, veľkonočný a svätodušný) sa v chráme konali len svätodušné sviatky. Pamiatka posvätenia chrámu Božieho sa slávila s týždňovým posunom 22. novembra. V chráme Božom sme sa na službách Božích mali možnosť stretnúť počas 32 dní v roku. Pri službách Božích vypomáhal Filip Kriško – študent evanjelickej teológie a tiež zastúpil br. farára počas jeho neprítomnosti. Služby Božie hrou na organe dlhoročne sprevádza s. kantorka Alica Trzaskalíková. Pod jej vedením získala skúsenosť kantorskej služby aj Lucia Dúbravcová, ktorá sa na túto službu pripravuje. Spoločne poslúžili na väčšej časti nedeľných služieb Božích v r. 2020. Na večerných službách Božích v pôste a advente slúžili každá samostatne. Okrem výnimiek na každých službách Božích sprievodom piesni a spevom poslúžila aj hudobná skupina. Tá v niektorých prípadoch sprevádzala aj celé služby Božie, ako napr. služby Božie pri príležitosti ukončenia detského tábora, mládežnícke služby Božie počas 4. adventnej nedele či detské služby Božie. V čase prvej vlny pandémie boli br. farárom tvorené domáce pobožnosti. V nich v kontexte témy nedele uvedené čísla piesni, adresy biblických textov, kázne, ako aj informácie na nastávajúci týždeň. V mesiacoch apríl a máj bolo možné vzhliadnuť zamyslenie (skrátene podoba kázne) aj na zborovom youtube kanáli. Od 2. slávnosti vianočnej bolo možné sledovať online prenosy služieb Božích prostredníctvom zborového konta na www.facebook.com. Texty domácich pobožností boli zverejňované na zborovej stránke www.dovalovoecavlos.sk a tiež distribuované v tlačenej podobe približne do 75 domácností členov zboru.

Sviatosti

Krst svätý

V uplynulom roku bolo za člena cirkevného zboru krstom prijaté jedno dieťa.

Večera Pánova

K sviatosti Večere Pánovej spojenej so svedčbou bolo možné v chráme Božom pristúpiť 5-krát. V r. 2020 z bezpečnostných dôvodov bola sviatosť prislúchovaná len formou intinkcie s výnimkou konfirmácie, keď boli chlieb a víno prislúchované konfirmantom zaužívaným spôsobom. K prislúženiu dochádzalo aj v domácnostiach na žiadosť členov zboru, ktorí vo svojej domácnosti majú starších či nemocných. V uplynulom roku bolo častejšie vidieť pri Večeri Pánovej mladú generáciu. Večera Pánova pre starších a nemocných plánovaná v pôste a advente sa nekonala.

Slávnosť konfirmácie detí sa konala v netradične až v auguste. Konfirmovaní boli 4 mladí členovia zboru – 3 chlapci (Peter Stacho, Andrej Stacho, Aurel Dúbravec) a 1 dievča (Patrícia Lehotská). Vyučovanie konfirmovaných prebiehalo prezenčne, ale aj online spôsobom. Potešujúce bolo, že všetci konfirmovaní sa zúčastňovali pre nich určených stretnutí (dorast, mládež a skupinka chlapcov/dievčat), ale aj nedeľných služieb Božích aj po konfirmácii.

V druhom ročníku konfirmácie pokračovalo 7 detí (4 dievčatá a 3 chlapci). V septembri sa nový ročník konfirmantov neotvoril. Zlatá konfirmácia sa uplynulý rok neuskutočnila. Veríme, že po stabilizovaní situácie sa táto slávnosť, aj keď s oneskorením, uskutoční v roku 2021.

Bohoslužobné výkony

Sobáš

Po roku odmlky sme v uplynulom roku mali dva sobáše, pričom jeden z párov žije na pôde cirkevného zboru. V prípade sobáša členov iných zborov neboli sobášení kňazom z domáceho cirkevného zboru.

Pohreb

Pán života a smrti odvolal spomedzi nás 15 členov cirkevného zboru. Na pôde

cirkevného zboru sme sa ev. v. pohrebom rozlúčili s 12 členmi. Jeden člen cirkevného zboru mal pohreb v Liptovskom Mikuláši a jeden občiansky pohreb. V jednom prípade sa posledná rozlúčka konala až začiatkom roku 2021. Posledné rozlúčky sa v zásade konali v chráme Božom. V jednom prípade bola posledná rozlúčka pred domom zosnulého. Začiatkom roka prebiehali pohreby zaužívaným spôsobom za účasti rodiny a širokej verejnosti. Od marca z dôvodu obmedzení spojených s pandemiou COVID – 19 sa konali za účasti najbližšej rodiny. Prevažná časť tiel zosnulých po ukončení pohrebu putovala na kremáciu. K uloženiu urny v prítomnosti kňaza došlo len v malej časti z nich, čo verím, bolo spôsobené pandemickou situáciou.

Biblická a vnútromisiijná práca v zbore Činnosť VMV

Cirkevný zbor nemá zriadený VM výbor. Práca je koordinovaná predsedníctvom cirkevného zboru v spolupráci s pracovníkmi jednotlivých sekcií práce. Tí sa podľa potreby stretávali pri plánovaní, tvorbe a vyhodnocovaní aktivít a podujatí v CZ.

Detská besiedka

Práca s deťmi prebiehala formou pravidelných stretnutí len prvé tri mesiace r. 2020. Deti sa stretávali na detskej besiedke každú nedeľu v čase bohoslužieb a raz mesačne na detských službách Božích v chráme Božom so začiatkom o 9.00 hod. V priemere sa DB zúčastňovali 4 deti. Na detských službách Božích bola priemerná účasť o málo vyššia. Práci s deťmi sa venuje niekoľko pracovníkov. Činnosť detskej besiedky bola koordinovaná pracovníkmi s deťmi v cirkevnom zbore predovšetkým br. farárom a Teréziou Gajdošovou. Pri práci s deťmi vypomáhali aj dvaja presbyteri. V čase letných prázdnin sa v dňoch uskutočnil týždenný denný biblický tábor, ktorého sa zúčastnilo viac ako 40 detí. Program tábora sa niesol v duchu témy: Veľké egyptské dobrodružstvo. Na príprave tábora sa podieľal široký tím spolupracovníkov z radu členov zboru, predovšetkým dorastu a presbyterov. Tábor bol už tradične ukončený

spoločnými službami Božími v chráme Božom. Avšak bez spoločného stretnutia rodičov a detí po ich skončení.

Biblické hodiny pre dospelých

Biblické hodiny určené na hlbšie štúdium biblických textov sa konali len v čase začiatku roka do pôstneho obdobia a od septembra do začiatku adventu. Na jednotlivých hodinách sme sa zaoberali biblickou osobou Jozefa tak, ako ju máme opísanú v textoch 1. knihy Mojžišovej. Celkovo sa uskutočnilo 11 stretnutí, z toho dnes boli zároveň aj v online podobe, pretože počet účastníkov bol obmedzený. Biblických hodín sa priemerne zúčastňovalo 6 členov zboru.

Biblické hodiny pre dorast

Dorast je určený pre deti vo veku od 10 rokov. Stretával sa, pokiaľ to bolo umožnené, s občasnými výnimkami pravidelne každý piatok podvečer. Stretnutia v neformálnom duchu prebiehali aj počas prázdnin. Celkovo sa uskutočnilo 20 stretnutí s priemernou účasťou 12 dorastencov. Témami jednotlivých stretnutí boli udalosti života Ježiša a Ježišove výroky z tzv. Kázne na hore. Raz mesačne sa dorastenci zúčastňovali aj spoločných stretnutí dorastu Liptova na pôde okolitých cirkevných zborov. V januári sa spoločné stretnutie dorastencov uskutočnilo na pôde nášho cirkevného zboru. Do prípravy stretnutí boli zapojení samotní dorastenci, a to prípravou programu a úvodu k modlitbám. Témami poslúžil Filip Kriško, Terézia Gajdošová, najčastejšie br. farár. V auguste sa dorastenci zúčastnili víkendového pobytu v Gerlachove, ktorého sa zúčastnilo spolu 16 ľudí. Stretnutie sa nieslo v znamení témy: Online s Bohom – biblický príbeh Jozefa. Práci s dorastom sa venoval tím mladých spolupracovníkov, avšak bez vedúceho z radu mladých cirkevného zboru.

Práca žien

Práca so ženami v cirkevnom zbore nebola organizovaná formou pravidelných stretnutí.

Spevokol

Činnosť spevokolu sa v r. 2020 neobnovila.

Hudobná skupina

Istý čas sa na pôde zboru formovalo hudobné teleso. Rok 2020, predovšetkým obmedzenia spojené

s pandemiou, vytvorili priestor pre ich službu. Slúžili piesňami na službách Božích, tábore, spoločnom stretnutí dorastu. Niekoľko nahrávok piesni poskytli aj do programu online dorastov Liptovsko-oravského seniorátu. Kapelu tvoria dorastenci a mládežníci cirkevného zboru. Vyučovanie hry na gitare v r. 2020 prebiehalo sporadicky.

Práca s rodinami

V r. 2020 k pravidelným stretnutiam rodín nedochádzalo.

Iné aktivity

V uplynulom roku nebol pre členov CZ zorganizovaný žiaden zborový výlet ani Zborový deň.

Vyučovanie náboženstva v školstve

Vyučovanie náboženstva v MŠ prebiehalo len začiatkom roka. V školskom roku 2020/2021 sa uskutočnila len jedna hodina náboženstva.

Evanjelická tlač

Vo viac ako jednom kuse bol na adresu cirkevného CZ zasielaný Evanjelický posol spod Tatier a Evanjelický východ, v jednom kuse to bol časopis Cestou svetla. Zborový časopis Dovalovské mosty bol vydaný pri príležitosti veľkonočných a vianočných sviatkov. Ich obsah je tvorený z dvoch zdrojov: 1. členmi cirkevného zboru a 2. členmi seniorátu. Počet výtlačkov v oboch prípadoch presahoval 300 kusov.

Médiá

Možnosť informovať sa o dianí v cirkevnom zbore je aj vo virtuálnom priestore. Pod názvom cirkevného zboru je spravovaná zborová stránka (www.dovalovo.ecavlos.sk) a skupiny na sociálnych sieťach. Popri zborovej stránke v čase pandémie „ožila“ aj facebooková stránka, skrze ktorú sú v priamom prenose zverejňované všetky služby Božie konané na pôde cirkevného zboru. Zborovú stránku spravuje br. Peter Choma, facebookový br. farár.

Diakonická práca v zbore

Činnosť zborovej diakonie v uplynulom roku nepokračovala v zaužívanej forme práce. Od marca bola obmedzená aj návštevná služba v DSS v L. Hrádku. Diakonická práca tak bola členkami preukazovaná konkrétnym ľuďom v obmedzenej miere. Neuskutočnilo sa žiadne spoločné stretnutie starších zboru

ani stretnutie jubilantov. Činnosť zborovej diakonie bola koordinovaná s. Martou Malárikovou a predsedníctva zboru.

Činnosť zborového presbyterstva

Činnosť zborového presbyterstva spočívala v napĺňaní konventom schválených zámerov tak duchovných, ako aj hospodárskych. Členovia sa na svojich 4 zasadnutiach v r. 2020 zaoberali záležitosťami spojenými s plynifikáciou zborových priestorov a kostola, ako aj nastavením fungovania cirkevného zboru počas pandémie. Členmi zborového presbyterstva boli: predsedníctvo CZ – Daniel Hanko a Zuzana Pichnarčíková, kurátor CZ Daniel Papaj, zástupca zb. dozorcú Viera Kovačičinová, predseda vnútromisijného výboru Marta Maláriková, predseda hospodárskeho výboru Ján Holda, pokladníčka Ivana Pelachová, Iveta Benková, Peter Choma, Alena Bendíková, Jana Gajdošová, Terézia Gajdošová, Peter Pelach, Slavomír Švihra. V uplynulom roku Pán života odvolal spomedzi živých posledného menovaného, Slavomíra Švihru.

Počet členov v zbore

Počet členov cirkevného zboru k 31. 12. bol 731. Výška cirkevného príspevku bola v sume 10,- Eur ročne na člena.

Podakovanie

Vďaka patrí všetkým, ktorí svojou činnosťou prispeli k dobrému dielu konanému na pôde cirkevného zboru z radov presbyterov, ale aj mnohých ďalších. Ich zápal a horlivosť pre Božie veci slúžil Bohu na česť a ľuďom k požehnaniu. Vďaka patrí všetkým, ktorí svojou vernosťou, láskou a ochotou slúžiť vydávali dobré svedectvo viery v Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Kiež Pán pridá ďalších k práci na svojom diele.

*spracoval Daniel Hanko –
váš br. farár*

Pravidelné online stretnutia v cirkevnom zbore

Nedeľné a sviatočné bohoslužby– nedeľa o 10.00/ na www.facebook.com stránka CZ L. Hrádok – Dovalovo

Biblická hodina – utorok o 18.00- <https://meet.google.com/pzc-ahdp-arm>

Dorast – piatok o 18.30– zoom – kód na vyžiadanie vždy zverejnený vopred na facebookovej stránke zboru

Mládež – sobota o 19.00– zoom – kód na vyžiadanie – zverejnené na facebookovej stránke zboru

Detická besiedka – sobota o 10.30- <https://meet.google.com/ept-pqtf-qta>

POMOC v čase pandémie

V týchto dňoch, počas ktorých sme v nútej izolácii voči vonkajšiemu svetu, si uvedomujeme zodpovednosť za svoje aj zdravie iných. Chceme vám byť pomocou pri zvládaní týchto dní v oblasti telesnej a duchovnej.

V oblasti telesnej Vám vieme:

- zabezpečiť nákup potravín/prípadne vybrať vám nevyhnutné lieky predpísané lekárom
- prihlásenie na očkovanie vakcínou proti COVID-19

V oblasti duchovnej:

- dodanie nedeľných pobožností do poštových schránok
- telefonický rozhovor
- prislúženie Večere Pánovej v domácnosti

V prípade záujmu kontaktujte br. farára na tel. č. 0918 828 329.

Výzva na finančnú podporu

Milí bratia a sestry, priatelia, ak ste sa rozhodli podporiť dovalovský cirkevný zbor, môžete tak rýchlo urobiť prostredníctvom QR platby. Stačí nasnímať nižšie vygenerovaný kód, ktorý už v sebe obsahuje údaje. Stačí už len zadať výšku, ktorou chcete podporiť cirkevný zbor. Vopred ďakujeme za akýkoľvek finančný dar, ktorý vnímame ako prejav toho, že vám na Kristovej cirkvi záleží.

Na podporu činnosti, ale aj plnenie záväzkov voči cirkevnému zboru môžete využiť nižšie uvedené údaje:

IBAN: SK84 0900 0000 0051 4967 6984

VS : 612100 (cirkevný príspevok /poznámka: meno a priezvisko)

VS : 610100 (milodary)

VS : 610103 (dobrovoľné a pravidelné príspevky)

Vzhľadom na obmedzenia v súvislosti s pandemiou vás prosíme, aby ste cirkevný príspevok, ktorý je na rok 2021 vo výške 10,-Eur na člena, uhradili bankovým prevodom. Do poznámky je potrebné uviesť mená tých, za ktorých je príspevok uhradený a tiež číslo domu. Vopred ďakujeme za akýkoľvek finančný dar, ktorý vnímame ako prejav toho, že vám na Kristovej cirkvi záleží.

„A Boh pokoja, ktorý skrze krv večnej zmluvy vyviedol spomedzi mŕtvych veľkého pastiera oviec, nášho Pána Ježiša, nech vás zdokonalí v každom dobre, aby ste plnili jeho vôľu, a nech v nás koná, čo sa jemu páči, skrze Ježiša Krista. Jemu nech je sláva na veky vekov.“

Prajeme Božím pokojom, milosťou a radosťou naplnené veľkonočné sviatky.

Dovalovské Mosty: Vydáva Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi Augsburského vierovyznania na Slovensku Liptovský Hrádok – Dovalovo **Adresa redakcie:** Evanjelický farský úrad, Dovalovo 144, 033 01 Liptovský Hrádok **Kontakt:** 044/522 29 21, ecavdovalovo@gmail.com, www.dovalovo.ecavlos.sk

Zodpovedný vedúci vydania: Mgr. Daniel Hanko – zborový farár **Grafická úprava:** Mgr. Daniel Hanko – zborový farár **Textová korektúra:** Mgr. Alexandra Chomová, PhD.

Časopis je nepredajný, ale ak by ste chceli prispieť na vydávanie ďalších čísel, budeme Vám vďační za Vaše finančné príspevky, modlitby a ochotu.

Použité obrázky:

titulka: <https://paintingvalley.com/download-image>, s.2: <https://www.knoxchurchdover.ca/covid-updates>, s.3: <https://images.app.goo.gl/5QoVzUWB36BAnvX36>, s.5: <https://pixels.com/featured/jonah-and-the-whales-bill-bell.html?product=greeting-card>, s.8: <https://www.abc.net.au/news/health/2017-05-26/what-to-expect-when-someone-is-dying/8550490>, s. 10: <https://kniznica-sgzp.webnode.sk/news/matej-hrebenda-sa-narodil2/>, s. 12: <https://www.youtube.com/watch?v=QCJH4SjI2w>, s.20: <https://www.gettyimages.com/detail/illustration/resurrection-royalty-free-illustration/650714340>